

PRESENTACIÓ DE L'ASSIGNATURA

Titulació acadèmica		Batxillerat / Grau en Història de l'Església, Arqueologia i Arts cristianes					
Assignatura		2G2002 – 1CP004 PALEOGRAFIA I DIPLOMÀTICA					
Any	2021-22	Curs	Segon		Valor lectiu	3 ECTS	
Període lectiu	Anual		Hores setmanals		1	Cicle	Primer – Grau
Professor/a	Dr. Gabriel Seguí i Dr. Jesús Alturo				Llengua	Català	

Descripció de l'assignatura:

Elements de paleografia llatina, codicologia i diplomàtica. L'objectiu del curs és ajudar a entendre els textos de més antiguitat (d'època medieval), que es conserven als arxius i a les biblioteques en documents i en llibres manuscrits; i no tan sols per tal d'interpretar-ne l'escriptura, és a dir per desxifrar-la, sinó també per ubicar-los i datar-los, i per situar-los en el seu àmbit històric i cultural, i entendre'l millor.

Requisits i orientacions prèvies

La Paleografia és imprescindible per a la investigació històrica a partir de les fonts escrites i requereix un mínim coneixement del Llatí i de la Història Tardoantiga i Medieval.

Objectius

Generals:

L'objectiu primordial del curs és arribar a entendre els textos de més antiguitat (d'època medieval), que es conserven als arxius i a les biblioteques en documents i llibres manuscrits. D'entrada el primer objectiu és simplement la destresa pràctica i àgil en llegir i transcriure correctament les escriptures antigues.

Específics:

No tan sols es tracta d'interpretar les diverses escriptures, és a dir de desxifrar-les, sinó també de situar-les en el seu àmbit històric i cultural, i per tant de comprendre millor el seu món.

Competències

Competències transversals (genèriques):

Capacitat d'interpretar correctament lletres, abreviatures, nexes i puntuació dels textos manuscrits. Adquirir "ull paleogràfic" és una qüestió d'una perícia, que només s'obté amb l'aplicació dels coneixements teòrics als exercicis pràctics.

Competències específiques:

Sentit crític en vistes a datar i ubicar un escrit a partir dels seus elements material, formals, de contingut... Capacitat d'articulació i de síntesi per comprendre els documents i llibres en el seu medi històric.

Temari abreuja:

1. Nocions preliminars
2. L'escriptura sota el signe de l'antiga Roma

3. Les escriptures precarolines
4. L'escriptura carolina
5. L'escriptura gòtica
6. L'escriptura humanística
7. Ornamentació i relligadura
8. Breu història del llibre
9. Nocions bàsiques de codicologia
10. El llibre manuscrit a Catalunya
11. Diplomàtica general
12. Diplomàtica pontifícia
13. Diplomàtica eclesiàstica
14. Paleografia, filologia i història

Metodologia d'ensenyament-aprenentatge

Cada bloc temàtic s'exposarà succintament en les seves línies generals.
Es proposaran làmines amb la reproducció dels textos manuscrits per a l'exercitació de la lectura i també per a l'anàlisi crític.

Avaluació

Criteris d'avaluació:

Valoració de la participació a les classes i de l'assiduïtat en els exercicis proposats.
•Es valorarà la capacitat progressiva d'entendre i situar críticament els textos.

Tècniques d'avaluació:

S'avaluarà l'exposició oral o per escrit dels diversos temes del programa del curs.
També comptarà la dimensió pràctica, la perícia lectora i analítica.

Bibliografia bàsica:

- J. STIENNON, *Paléographie du Moyen Age*, Paris: Armand Colin 1973;
G. BATTELLI, *Lezioni di Paleografia*, Città del Vaticano: Pont. Scuola Vat. di Paleografia e Diplomatica 1949;
B. BISCHOFF, *Paleographie de l'antiquité romaine et du Moyen Âge occidental*, Paris: Picard 1993;
A. CANELLAS, *Exempla scripturarum latinarum*, Caesaraugustae: Libreria general 1974, 2 vols.;
S. DAHL, *Historia del libro*, Madrid; Alianza Editorial 1972;
J. LEMAIRE, *Introduction à la Codicologie*, Louvain-la-Neuve: Université Catholique 1989;
J. ALTURO, *El llibre manuscrit a Catalunya*, Barcelona: Generalitat 2001;
P. RABIKASKAS, *Diplomatica generalis*: Pontificia Università Gregoriana 1976;
ID., *Diplomatica pontificia*: Pontificia Università Gregoriana 1980;
G.M. VIAN, *La biblioteca de Dios. Historia de los textos sagrados*, Madrid: Cristiandad. 2006.